

św. Wincenty Ferreriusz

Traktat
o życiu duchowym

św. Wincenty Ferreriusz

Traktat o życiu duchowym

Przetłóżył
Marek Czekański

TYNIEC

WYDAWNICTWO BENEDYKTYNÓW

Pierwodruk: Vincent Ferrier, Saint (O.P.) - Morell, Mère Julienne (dominicaine, comment.). Traité de la vie spirituelle, par S. Vincent Ferrier,... avec des commentaires sur chaque chapitre, par la... Mère Julienne Morell O.P.,... Nouvelle édition par le R. P. Fr. Matthieu-Joseph [Rousset], Poitiers, 1866.

Cytaty biblijne: Pismo święte Starego i Nowego Testamentu
w przekładzie polskim ks. Jakuba Wujka SJ,
przekład uwspółcześnili: ks. S. Styś SJ i ks. W. Lohn SJ.,
Wydawnictwo Kurii Biskupiej, Lublin 1985.

Przekład: Marek Czekański
Redakcja i korekta: Elżbieta Wiater
Opracowanie graficzne: Jan Nieć

Imprimi potest: Opactwo Benedyktynów
L.dz. 77/2013, Tyniec, dnia 17.04.2013 r.
Konrad Małys OSB, przeor administrator

Wydanie pierwsze: Kraków 2013

ISBN 978-83-7354-472-7

© Copyright for the Polish edition
by TYNIEC Wydawnictwo Benedyktynów
ul. Benedyktyńska 37, 30-398 Kraków
tel. +48 (12) 688-52-90, fax +48 (12) 688-52-91
e-mail: zamowienia@tyniec.com.pl
www.tyniec.com.pl

Spis treści

Wstęp	9
-----------------	---

Traktat o życiu duchowym

Przedmowa	17
I. O ubóstwie	19
II. O ciszy serca	23
III. O czystości serca	27
IV. Doskonałość jest łatwiej osiągnąć dzięki pomocy kierownika duchowego niż własnymi siłami	45
V. O posłuszeństwie	49
VI. O sposobie zyskania panowania nad ciałem	51
VII. Zasady, których należy przestrzegać w odniesieniu do napojów	55

VIII. Zasady, których należy przestrzegać przy stole	57
IX. O sposobach wytrwania w trzeźwości i poście	65
X. Zasady, których należy przestrzegać w odniesieniu do snu, czuwania, pracy i modlitwy	69
XI. O odmawianiu Jutrzn i innych godzin kanonicznych (w zakonie dominikańskim)	79
XII. O głoszeniu kazań	89
XIII. Środki pozwalające zaradzić niektórym pokusom życia duchowego . . .	93
XIV. Środki pozwalające zaradzić złudzeniom rodzącym się na podstawie fałszywej opinii niektórych osób	101
XV. Motywy pobudzające nas do doskonałości	109
XVI. Wyjaśnienie pobudek do doskonałości zaproponowanych w poprzednim rozdziale	117

XVII.	Rady jak uciec przed zasadzkami i pokusami diabła.	123
XVIII.	O uczuciach, które powinniśmy odczuwać względem Boga	127
XIX.	O uczuciach, które powinniśmy odczuwać względem samych siebie. . .	131
XX.	Względy, które powinniśmy mieć w odniesieniu do bliźnich	135
XXI.	Sposób postępowania w odniesieniu do rzeczy doczesnych.	139
XXII.	Diećnaście rad niezbędnych tym, którzy służą Bogu w stanie duchowym	143
XXIII.	Dieć pouczeń trojakięgo rodzaju, do których należy się stosować w życiu duchowym.	147

Wstęp

Wincenty Ferreriusz, przyszły dominikanin i genialny kaznodzieja, urodził się w Walencji, w rodzinie, która dopiero od jednego pokolenia należała do rycerstwa. Do Zakonu Kaznodziejskiego wstąpił w 1367 roku, po czym odbył studia z teologii w Bolonii a później uczył się w dominikańskim „studium hebraicum et arabicum” w Barcelonie. Przez wiele lat na przemian wykladał i doskonalił się, służąc także jako spowiednik i kapłan, także na dworach królewskich (był między innymi spowiednikiem królowej Jolandy Aragońskiej), wspierał także antypapieża Benedykta XIII (są to czasy schi-

zmy związanej z zakończeniem „niewoli awiniońskiej” papieży). Przełom w jego życiu stanowiła ciężka choroba, której doświadczył w 1398 roku. Uzdrawiony z niej cudownie, dzięki objawieniu mu się Jezusa oraz św. Dominika i św. Franciszka, rozpoczyna intensywną pracę misyjną. Przemierza Europę Zachodnią wzdłuż i wszerz, głosząc bliskość ponownego przyjscia Chrystusa i związaną z tym konieczność nawrócenia. Swoimi kazaniami nawraca nie tylko chrześcijan, ale także żydów i muzułmanów. Wkrótce może się poszczycić tłumami (podobno liczono ich w tysiące!) penitentów, z których część wiernie mu towarzyszy w jego podróżach. Umiera w 1419 roku w Brytanii, a kanonizowany zostaje w 1455 przez papieża Kaliksta III.

Dzieło pod tytułem „O życiu duchowym” („De vita spirituali”) jest jednym z najśłynniejszych pism Ferreriusza. Zawiera wskazówki przeznaczone dla osób duchownych, z treści

można się domyślić z dużą pewnością, że chodzi o zakonnych współbraci świętego, dotyczące tego, jak być dobrym zakonnikiem i kierownikiem duchowym. Jednak, wbrew pozorom, nie jest to książka przeznaczona wyłącznie dla osób, które przyjęły święcenia, czy złożyły śluby zakonne. Z pewnością da czytelnikowi posmak dominikańskiego życia z przełomu XIV i XV wieku, jednak przekazane w niej prawdy dotyczące życia duchowego są uniwersalne. Ich opis, dokonany przez św. Wincentego, z pewnością przyda się także świeckim, szczególnie tym, którzy są odpowiedzialni za innych ludzi, zwłaszcza za ich rozwój duchowy.

Na początek autor dzieła opisuje filary życia duchowego, na których należy oprzeć swoje dążenie za Chrystusem. Są to: ubóstwo i cisza serca. Pierwsze z nich nie jest rozumiane jako całkowite wyzbycie się dóbr, a jako wewnętrzna wolność wobec nich, wyrażająca się, między

innymi, zdolnością do poprzestawania na posiadaniu jedynie tego, co konieczne. Cisza serca to postawa, której fundamentem jest uznanie własnej grzeszności i praca nad tym, by zyskać panowanie nad swoim językiem. Do uciszenia serca prowadzi odrzucenie pośpiesznego osądzania innych oraz pokorne przyjmowanie trudności, jakie przynosi nam codzienność, począwszy od trudnych relacji, a skończywszy na chorobach odbierających nam zdolność działania na rzecz dobra innych i nas samych. Ważne jest także wypracowanie w sobie zdolności do dziękowania i dostrzegania motywacji do tego, by to czynić. Takie działania oczyszczają serce i uzdalniają je do przyjmowania Boga.

Potem Ferreriusz podaje wskazówki dotyczące życia codziennego. Na pierwszy rzut oka może się wydawać, że są zbyt szczegółowe, jednak z łatwością można z nich wyprowadzić ogólne zasady. Wspaniałe jest wskazanie na to,

że poziom rozwoju duchowego wyraża się nie tylko w niecodziennych przeżyciach na modlitwie, co także godnym zachowaniem przy stole, właściwym strojem, postawą zgodną ze stanem życia, czyli tym wszystkim, co nazywamy kulturą osobistą. Ciekawe są też wskazówki dotyczące rytmu dnia i tego, jak najlepiej wykorzystać odpowiednie jego pory. Warto też wziąć do serca porady dotyczące wplatania modlitwy w codzienne czynności (dla dominikanów jest to studium, ale spokojnie można pod nie podstawić prawie każdą pracę). Dokładny opis modlitwy w zakonnym chórze może posłużyć nam jako inspiracja do właściwego zachowania podczas mszy i innych modlitw publicznych. Cenne będą z pewnością wymienione przez autora motywacje do duchowego wzrostu oraz omówione dokładnie pokusy, na które natrafia każdy, kto poważnie traktuje swoje życie religijne. Obserwacje te można podsumować stwierdzeniem, że o ile au-

tor przez stan duchowny rozumiał tych, którzy otrzymali święcenia, współcześnie możemy go przeinterpretować jako tych, którzy szczerze i z oddaniem rozwijają swoją duchowość.

Współczesny świat to rzeczywistość zdecydowanie odmienna pod względem mentalności od kultury, w której żył i głosił Wincenty. Jednak duchowa natura człowieka pozostała niezmienna, tak samo reguły dotyczące jej rozwoju. I jeśli współcześnie prawdą jest, że wszyscy, także świeccy, są powołani do głoszenia „wszystkim i na wszystkie sposoby” ewangelii, to tym bardziej przydadzą nam się pouczenia jednego z mistrzów ewangelizacji. Nie tylko do naszego osobistego wzrostu, ale także po to, by wzrastał Kościół. Zarówno jako wspólnota, jak i duchowa rzeczywistość, opierająca się na świętości swoich członków.

Elzbieta Wiater